



NOTAT

## **Talepapir til åbent samråd i ERU alm. del, den 31. august 2010 om pengeinstitutter under Finansiell Stabilitet A/S**

### Indledning:

Jeg er blevet bedt om at besvare en række spørgsmål om kundernes forhold i pengeinstitutter under Finansiell Stabilitet A/S.

Inden jeg begynder med at besvare de stillede spørgsmål, vil jeg gerne indlede med at minde om, at de nødlidende pengeinstitutter, som Finansiell Stabilitet A/S har overtaget, jo som bekendt er statsstøttede pengeinstitutter, der i sin helhed er under afvikling. Det indebærer blandt andet, at EU-godkendelsen stiller krav om, at Finansiell Stabilitet A/S ikke må konkurrere på renteniveauet eller erhverve nye kunder. Det er lidt firkantet sagt den pris, som vi måtte betale for at få Kommissionen til at godkende, at staten – som led i bl.a. Bankpakken – hjælper kunder i nødlidende pengeinstitutter ved midlertidigt at drive pengeinstitutterne videre.

Med Bankpakken spændte vi et sikkerhedsnet ud under alle kunder i nødlidende pengeinstitutter, der gav kunderne en statsgaranti for deres indeståender i pengeinstitutterne. Kunderne kan derfor ikke tabe deres penge i tilfælde af, at en bank skulle gå i konkurs eller betalingsstandsning. Samtidig vil kunderne fortsat have den fordel, at de har en bankforbindelse

og ikke skal ud og finde en ny bank, som ville have været alternativet ved en betalingsstandsning eller konkurs.

Afviklingsaspektet skaber selvfølgelig nogle særlige forhold, men det er samtidig klart, at kunderne skal have en rimelig behandling i de overtagede pengeinstitutter. Det har vi også præciseret i lovgivningen om den såkaldte Bankpakke 3.

Afviklingen skal derudover ske på den økonomiske mest ansvarlige måde, sådan at vi får begrænset risikoen for et tab mest muligt.

### **Spørgsmål AB**

*Ministeren bedes redegøre for, hvor mange privatkunder der er tilbage i bankerne under Finansiell Stabilitet, samt hvad deres renteniveauer er sammenlignet med gennemsnittet i den finansielle sektor.*

### Besvarelse:

Jeg er i spørgsmål AB blevet spurgt om antallet af privatkunder i pengeinstitutter under Finansiell Stabilitet A/S samt om de pågældende institutters renteniveau.

For pengeinstitutter helt generelt gælder, at når et institut fastsætter renten på udlån for sine kunder, indgår forskellige faktorer i overvejelserne. Herunder både en kreditvurdering af kunden ud fra en betragtning af de risici, der er forbundet med at låne penge til kunden, samt en vurdering af konkurrencesitua-

tionen på markedet. For pengeinstitutter under Finansiell Stabilitet A/S' vedkommende indgår også den særlige faktor, at institutterne er under afvikling.

Finansiell Stabilitet A/S har oplyst mig om følgende i forhold til antallet af privatkunder og renteniveauet i de nødlidende pengeinstitutter.

Da Roskilde bank gik ned i august 2008 og blev overtaget af Nationalbanken og Det Private Beredskab, havde banken ca. 99.000 privatkunder. Antallet af privatkunder var nedbragt til ca. 8.300, da Finansiell Stabilitet A/S overtog banken i august 2009. I dag er antallet af privatkunder nedbragt til ca. 6.400. Udlånsrenten i Roskilde Bank er 10,0 % p.a.

Det har været svært at finde nye bankforbindelser for de mange kunder, der fortsat er i Roskilde Bank. Der skal findes en løsning for kunderne og derfor arbejder Roskilde Bank også på at klargøre privatkunde porteføljen til et samlet salg.

For de øvrige overtagne banker er der ikke noget større problem.

I EBH Bank / Løkken Sparebank (der nu er fusioneret), er der 203 privatkunder tilbage. Bankens udlånsrente er 12,25 % p.a.

Der er ikke flere privatkunder i Nova Bank.

I pantebrevsselskabet (Gudme Raaschou Bank) og finansieringsselskabet (Capinordic Bank) er der ingen privatkunder med indlån. Der er enkelte privatkunder, der er debitorer på pantebreve eller har investeringskreditter af en betydelig størrelse.

Kommissionen kræver, at de nødlidende pengeinstitutters renteniveau skal sammenholdes med Nationalbankens statistik over de 30 største pengeinstitutter. Helt konkret, så skal de nødlidende pengeinstitutters renter være placeret blandt de 10 pct. dyreste af de 30 største institutter i Danmark.

Finansiel Stabilitet A/S har endvidere oplyst mig om, at i lyset af den finansielle krise har de overtagede institutter alle foretaget en fornyet risikovurdering af de kunder, der er tilbage i institutterne. Det har vist sig, at de resterende engagementer i institutterne ikke overraskende har en forholdsvis lav kreditværdighed i forhold til andre bankers engagementer.

Det er klart, at det for nogle kunder vil være en økonomisk belastning. Dette kan både skyldes kundernes økonomi, men også at markedet har ændret sig efter den finansielle krise. Dette berører også kunder i andre banker end dem, der håndteres af Finansiell Stabilitet A/S. En ændring af renterne kan også være med til at forberede kunderne på en ny situation med et nyt pengeinstitut, hvor kunderne ikke vil være berettiget til de samme vilkår, som de tidligere har haft.

De overtagede institutters rentesatser ligger inden for det rentespænd, man også kan finde i andre banker – blot ikke i den billige ende. Jeg synes samtidig, at man skal være opmærksom på, at det ikke kun er kunder i de overtagede institutter, der har oplevet en ændring af renterne. Kunder i andre pengeinstitutter kan i kølvandet på den finansielle krise også have fået højere renteudgifter.

Til jeres orientering har de 30 største pengeinstitutters udlån til forbrugercredit i 2010 haft en gennemsnitlig rente på 8,3. I hvilken ende af pengeinstitutternes spænd en kunde placeres er bl.a. afhængig af til hvilket formål lånet skal bruges, kundens kreditværdighed og eventuel sikkerhedsstillelse.

Jeg er sikker på, at de overtagede institutter gør deres bedste for at hjælpe kunderne i deres vanskelige situation inden for de rammer, som nu engang er fastsat for institutterne.

### **Spørgsmål AC**

*Ministeren bedes redegøre for, hvad der gøres for at hjælpe private kunder og erhvervskunder i bankerne under Finansiell Stabilitet, som får afslag på at blive kunde i kommercielle banker. Ministeren bedes herunder klargøre, hvad der vil ske med disse kunder, hvis det ikke lykkes at få dem overflyttet til en kommerciel bank, når den pågældende statsejede bank lukkes endeligt ned.*

Dette leder mig over i en besvarelse af spørgsmål AC, hvor der er spurgt til en redegørelse for, hvilken hjælp der ydes institut-

ternes kunder – både privat og erhvervskunder – til at komme over i en ny bank.

Det er ledelsen i pengeinstitutterne under Finansiell Stabilitet A/S, der selv har den daglige ledelse af pengeinstitutterne, herunder behandlingen af det enkelte kundeforhold. Samtidig har Kommissionen som sagt også fastsat nogle rammer for, hvordan afviklingen skal foregå. Pga. størrelsen på Fionia Bank og Roskilde Bank på tidspunktet for overdragelsen til Finansiell Stabilitet A/S (og for Roskilde Banks vedkommende - til Nationalbanken), er der sket en særskilt notifikation til Kommissionen om disse overtagelser. Der pågår derudover en dialog med Kommissionen om de to bankers konkrete planer for den resterende afvikling af bankerne.

For at undgå nogle misforståelser er det vigtigt for mig at få sagt, at et pengeinstitut først ophører med at eksistere, når instituttet ikke har flere indlånskunder. At drive et pengeinstitut kræver i følge lovgivningen en tilladelse. Denne tilladelse kan pengeinstitutter under Finansiell Stabilitet A/S ikke indlevere, før end alle kunder med indlån i instituttet er afviklet, fx via overdragelse til et nyt institut. Der er derfor ikke risiko for, at nogen kunder – hverken privat eller erhvervskunder – pludselig står uden en bankforbindelse. Der bliver således ydet en væsentlig indsats for at bistå kunder i at få en ny bankforbindelse.

Jeg har bedt de overtagede pengeinstitutter om at oplyse, hvordan deres plan for at hjælpe kunderne videre helt overordnet ser ud.

Afviklingen af kunderne i bankerne under Finansiell Stabilitet A/S sker ud fra følgende overordnede principper:

1. Agere professionelt og troværdigt i alle relationer
2. Udvikle kunder så de kan fortsætte i en ny bank
3. Realisere aktiverne til højst mulig værdi inden for bankernes forventede levetid, uden dog at spekulere i konjunkturgevinst

For kunder, der ikke kan betale deres gæld til tiden, og hvor betalingsvanskelighederne ikke er midlertidige, kan det som en sidste løsning vise sig nødvendigt at begære dem konkurs.

Finansiell Stabilitet A/S har oplyst mig om, at når bankerne griber til indgivelse af konkursbegæring, har der almindeligvis forud været tale om en længerevarende misligholdelse af engagementet. Der har som oftest været en omfattende dialog med skyldneren omkring engagementet.

### **Spørgsmål AD**

*Ministeren bedes oplyse, i hvilke banker under Finansiell Stabilitet der er iværksat advokatundersøgelser, og i hvilke banker der vil følge et retligt efterspil imod direktion og bestyrelse.*

I forhold til spørgsmål AD vedrørende advokatundersøgelser af de nødlidende pengeinstitutter kan jeg oplyse, at det er bestyrelsen i de enkelte pengeinstitutter under Finansiell Stabilitet A/S, der træffer beslutning om at igangsætte en undersøgelse. Det er også pengeinstitutternes bestyrelse, der træffer beslutning om, hvorvidt der skal følge et retsligt efterspil i forhold til den tidligere ledelse.

Alle datterselskaber til Finansiell Stabilitet A/S har offentliggjort beslutninger om igangsættelse– og for de flestes vedkomne også færdiggørelse af advokatundersøgelser. Undersøgelserne går primært på at få klargjort, hvad det er for nogle forhold, der førte til, at pengeinstitutterne måtte indgå aftale med Finansiell Stabilitet A/S.

Jeg mener, at hvis der er mistanke om, at der er begået ulovligheder, så er det væsentligt, at vi får dem undersøgt til bunds af de relevante instanser. Jeg bakker således op om bestyrelsernes beslutninger om at få foretaget undersøgelser, der kan danne grundlag for beslutninger om evt. retsforfølgelse.

For Roskilde Banks vedkomne er der færdiggjort en advokatundersøgelse. Undersøgelsen er offentliggjort, og det fremgår, at den nye banks bestyrelse har besluttet at indlede retslige skridt overfor bankens tidligere revisor samt tidligere medlemmer af bankens bestyrelse og direktion.



Undersøgelsen af ebh bank er også afsluttet. Advokaterne har her konkluderet, at medlemmerne af selskabets direktion og overordnede ledelse samt medlemmer af bestyrelsen gennem deres handlinger og undladelser har pådraget sig et erstatningsansvar over for banken for det tab, banken har lidt som en følge heraf. Bestyrelsen i den nye bank har offentliggjort, at der som følge heraf vil blive anlagt retssager mod bankens tidligere ledelse og revision.

Advokatundersøgelsen af forholdene i Løkken Sparekasse er også offentliggjort. Her fremgår det, at advokaterne mener, at både direktør, bestyrelse og revisionen har et medansvar for sparekassens sammenbrud. Bestyrelsen i den nye bank oplyser her, at de vil anmode advokaterne om at foretage de nødvendige skridt til at rejse krav om erstatning for tab.

I undersøgelsen af Fionia Bank konkluderer advokaterne, at der efter en samlet vurdering ikke er grundlag for, at Nova Bank rejser erstatningssag mod den tidligere direktion, revision og/eller de enkelte medlemmer af bankens bestyrelse.

Pantebrevsselskabet af 2. juni 2009 har igangsat en undersøgelse af forholdene i Gudme Raaschou Bank. Undersøgelsen er endnu ikke færdiggjort, men det fremgår af en pressemeddelelse, at advokaterne er i gang med at udarbejde en redegørelse, som kan danne grundlag for bestyrelsen i den nye banks vurdering af, om der er grund til at gøre et retligt ansvar gældende

overfor bankens tidligere bestyrelse og direktion, revisorer eller andre personer.

Endelig har Finansieringsselskabet af 11. februar 2010 fået udarbejdet en advokatundersøgelse af forholdene i Capinordic Bank. Undersøgelsen er kommet frem til, at der foreligger ansvarspådragende handlinger fra den tidligere ledelse, hvilket nu undersøges nærmere af de relevante myndigheder og forfølges ved domstolene.

Igangsættelsen af de pågældende undersøgelser fremgår af Finansiel Stabilitet A/S' hjemmeside. Det samme gør de undersøgelser, der foreløbigt er afsluttet.

### **Spørgsmål AE**

*Særligt små og mellemstore virksomheder er som kunder i de kollapsede pengeinstitutter blevet 'klemte' ved overdragelsen til Finansiell Stabilitet. Dette har for flere virksomheders vedkommende haft afgørende og negativ betydning for deres videre forretningsdrivelse. Agter ministeren at sætte ind med en særlig indsats for disse små og mellemstore virksomheder?*

Der er i spørgsmål AE spurgt til, om jeg vil gøre en særlig indsats for de små og mellemstore virksomheder, der fortsat er kunder i pengeinstitutter under Finansiell Stabilitet A/S.

Selvom jeg har stor forståelse for den vanskelige situation, som kunderne i de overtagede pengeinstitutter befinder sig i, så forhindrer statsstøttereglerne os i, at gøre en særlig indsats for ud-

valgte grupper af kunder. Finansiell Stabilitet A/S arbejder for at afvikle de nødlidende banker på den økonomisk mest ansvarlige måde. Der bliver derfor ikke lukket virksomheder, som Finansiell Stabilitet A/S vurderer rentable.

Vi har gjort nogle mere generelle ting for små og mellemstore virksomheder.

Som et udslag af de små og mellemstore virksomheders vanskeligheder ved at finde finansiering blev Erhvervspakken vedtaget i efteråret 2009.

Erhvervspakken er en målrettet indsats for at forbedre finansieringsmulighederne mv. for små og mellemstore virksomheder.

Erhvervspakken indeholder en række initiativer, herunder:

1. Kautionsordning for drifts- og oparbejdningskapital
2. Styrkelse af Vækstkaution til forretningsudvikling
3. Vækstkaution til nye investeringer i erhvervsbyggeri
4. Styrkelse af lånegarantiordningen Kom-i-gang-lån
5. Etablering af fond, der investerer i private venturefonde

Desuden tyder meget på, at adgangen til risikovillig kapital udgør en væsentlig barriere for mange iværksættere og små og mellemstore virksomheder. Det betyder, at der investeres mindre i potentielle vækstvirksomheder, end hvad der er det samfundsøkonomisk optimale. Det fremgår bl.a. af konklusionerne i den rapport, som jeg har modtaget fra Udvalget om risikovillig kapital.

Finanskrisen og det efterfølgende økonomiske tilbageslag har endvidere vist, at der er grænser for, hvor stor vækst små og mellemstore virksomheder kan finansiere med banklån. Vedvarende og holdbar vækst kræver, at egenkapitalen følger med.

Rentable små og mellemstore virksomheder med utilstrækkelig egenkapital skal kunne tilføres yderligere egenkapital.

Tilstrækkelig egenkapital – også i rentable virksomheder – er en afgørende betingelse for at få ja i banken til lån. Regeringens initiativ handler netop om at rejse kapital.

Der skal således være bedre adgang til risikovillig kapital for såvel iværksættere som for små og mellemstore virksomheder for at få Danmark tilbage på vækstsporet.

Ved at forbedre adgangen til risikovillig kapital vil pensionsinstitutterne bidrage til den vækst, der er nødvendig, hvis vi skal fastholde en høj beskæftigelse, et højt niveau for den offentlige velfærd og i sidste ende grundlaget for højere pensioner i fremtiden.

Jeg har mandag den 16. august drøftet regeringens forslag om risikovillig kapital til iværksættere og små og mellemstore virksomheder med pensionsbranchen.

Jeg er meget tilfreds med, at pensionsinstitutterne har meldt positivt tilbage med et tilsagn om, at vi skal arbejde sammen om de fælles udfordringer.

Vi kigger nu sammen med pensionsinstitutterne på, hvordan en sådan model konkret kan se ud.